

سخن‌ناشر

شهریور بود، سال ۱۳۲۳. نیروهای متفقین، تهران رو اشغال کرده بودن و وول می‌خوردن تو کوچه پس‌کوچه‌های شهر. مرد قصه ما داشت قدم می‌زد، تو خیابون هدایت. دید که به جایی شلوغه و سروصدا بلنده. نزدیک‌تر رفت. یه سرباز انگلیسی به بقال بی‌آزار رو گرفته بود به باد فحش و کتک! صحنه دلخراشی بود براش. یه اجنبی که هفت پشت غریبه بود، اومده بود توی خاک مرد قصه و داشت هم‌وطنش رو کتک می‌زد و فحش می‌داد. اما ماجرا همین‌جا تموم نشد. یه افسر نظامی ایرانی از راه می‌رسه. می‌ره وسط معرکه تا دعوا رو حل و فصل کنه که ... سرباز انگلیسی سیلی محکمی می‌زنه توی گوش افسر ایرانی. طاقت مرد قصه طاق می‌شه. بغض چنگ می‌اندازه تو گلویش از این‌که این‌جوری تحقیر شده. اشکش بند نمیاد و کوچه‌ها رو تندتند قدم می‌زنه ... اما ماجرا همین‌جا تموم نمی‌شه. مرد می‌رسه به خونه یه دوست همدل و همراه. با اشک براش قصه رو می‌گه.

– «می‌بینی؟ کار ما به این‌جا رسیده که سرباز اجنبی توی گوش نظامی ایرانی می‌زنه.»

رفیقش جواب می‌ده: «ناراحتی اثری نداره. بیا کاری کنیم. بیا سرودی بسازیم.»

همون‌جا مرد قصه – که اسمش دکتر حسین گل‌گلاب بود – شروع می‌کنه به سرودن یه شعر. وقتی شعر کامل می‌شه، اون رفیق همدل – که اسمش استاد روح‌الله خالقی بود – شروع می‌کنه به ساختن آهنگ روی اون شعر. وقتی آهنگ کامل می‌شه استاد غلامحسین بنان اون رو می‌خونه و بعد خیلی‌های دیگه می‌خوننش و حتی امروز من و تو هم می‌خونیمش. گل‌گلاب و خالقی و بنان امروز متأسفانه کنار ما نیستن. اون سرباز انگلیسی امروز خوشبختانه نیس، نه‌تنها خودش، بلکه آقابالاسراش هم کاسه کوزه‌شون رو جمع کردن و رفتن.

اما اون سرود موند. سرزنده و قیراق و سرحال و هنوز زمزمه‌کردنش ما رو پر از حس لذت و غرور می‌کنه:

ای ایران ای مرز پرگهر / ای خاکت سرچشمه هنر / دور از تو اندیشه بدان / پاینده مانی و جاودان ...

کتاب تاریخ خیلی‌سبز آماده نمی‌شد اگر نبود زحمت خیلی از آدمای دلسوز و دوست‌داشتنی. تشکر می‌کنم از مؤلفان خوبمون مریم صالحی و خدیجه جنت‌علی‌پور و سایر مؤلف‌های همکار. هم‌چنین تشکر از بچه‌های واحد تألیف محمدابراهیم مازنی، فائزه کیقبادی و مرجان نژادایران و دوستای خوبمون در واحد تولید که خیلی زحمت کشیدن برای این کتاب.

تقدیم به

تقدیم به سردار مریم بختیاری که شجاعانه برای مشروطه جنگید و تمام زنان و مردانی که در راه آزادی میهن جان باختند.

مریم صالحی

تقدیم به تمام پدر و مادرانی که در مبارزه‌ای هر روزه، تلاش می‌کنند آینده روشن‌تری برای فرزندانشان بسازند. ما بدون شما این‌جا نبودیم. خدیجه جنت‌علی‌پور

مقدمه مؤلف

اسم کتاب تاریخ، اون هم «تاریخ جامع» یادآور حجمی از اسامی، تاریخ‌ها، اقدامات دولتمردان و جنگ‌هاست. خوندن و به خاطر سپردن این همه اطلاعات واقعاً یه ماراتن طاقت‌فرساست.

پس، درس تاریخ با گستردگی و انبوه نکات ریز و درشتش و ترکیبی بودن تست‌هاش همواره یکی از چالش‌های اصلی دانش‌آموز در مسیر پرقابلیت کنکور بوده.

حالاً ما توی این کتاب تلاش کردیم تا حد زیادی این مسیر رو برای شما راحت‌تر و هموارتر کنیم.

هدف اصلی ما حرکت از «حفظ‌کردن» به سمت «فهمیدن» و «به کار بستن» بوده. در بخش درس‌نامه (جلد دوم)، مطالب کتاب رو در قالب یه روایت منسجم و هدفمند با ذکر ارتباط علی و معلولی و پیوستگی رویدادها بیان کردیم. بخش تست‌ها هم با وسواس فراوان و الگوگیری دقیق از سبک و سیاق کنکورهای اخیر طراحی شده. هر تست یک شبیه‌ساز واقعی از جلسه کنکوره که شما رو با دام‌های تست‌های کنکور و تکنیک‌های پاسخ‌دهی آشنا می‌کنه.

خلاصه که با خوندن کتاب تست جامع تاریخ خیلی‌سبز از خوندن هر کتاب تست دیگه‌ای بی‌نیاز می‌شی.

آشنایی با تاریخ خیلی سبز

یک اسکن، همه چیز در دسترس

اول از همه باید فعال سازی پنل کتاب رو انجام بدی تا به همه محتوایها و امکانات دسترسی داشته باشی.

گام
سوم

کد اسکرچ رو بعد از خراشیدن ثبت و فعال سازی کنی. (فقط برای بار اول)

گام
دوم

با شماره موبایل
وارد بشی

گام
اول

فقط کافیه QR Code
کتاب رو اسکن کنی!

حالا بریم ببینیم با فعال شدن
پنل کتاب چیا گیرمون میاد؟!

حل ویدیویی سؤالات

گاهی اوقات برای یادگیری بهتر فقط خواندن پاسخ نامه تشریحی کافی نیست و لازمه مسیر حل سؤال رو هم مرحله به مرحله بررسی کنی. به همین دلیل بسیاری از سؤالات مهم و تیپیکال این کتاب، توسط اساتید درجه یک کنکور به صورت ویدیویی حل شده تا بتونی علاوه بر پاسخ صحیح، روش فکر کردن و رسیدن به جواب رو هم یاد بگیری ...!

- ✓ اشتباهات رایج و دام های احتمالی هر مبحث را بشناسید.
- ✓ در مباحث دشوار، درک عمیق تری از مفاهیم و روش حل پیدا کنید.
- ✓ هر ویدیو را در زمان دلخواه بازبینی و دوباره مشاهده کنید.

۲۹۳
حل ویدیویی

آزمون‌های تعاملی

آزمون‌های تعاملی این کتاب فرصتی برای سنجش آموخته‌ها، تمرین و پیشرفت است. این کتاب شامل ۲۰ آزمون تعاملی است که در جلد ضمیمه قرار داده شده است. هر جا علامت را دیدید بدانید و آگاه باشید که وقت آزمون دادن است. امکاناتی مثل **رؤیت فوری پاسخ‌ها**، **مقایسه عملکرد با سایرین** و **کارنامه تحلیلی** از ویژگی‌های این آزمون است. کافی است وارد پنل کتاب شوید و شماره آزمون مورد نظر را در نوار search وارد کنید. حالا وقت آزمون‌دادنه...!

همون لحظه
جواب درست
رو ببین!

عملکردت رو
با بقیه
مقایسه کن.

مراقب باشید
آزمون‌ها نمره
منفی دارند!

کامل‌تر و غنی‌تر از همیشه!

۱۴

بانک کامل تست‌ها

تست‌های کنکور نظام جدید (از سال ۹۸ به بعد) و هم‌چنین منتخبی از تست‌های آزمون‌های آزمایشی خیلی سبز در این کتاب آورده شده.

منطبق با کنکور

تست‌های این کتاب مطابق با سؤالات کنکور طراحی شده و همه تیپ‌های کنکور از گذشته تا اکنون رو در بر داره.

تیپ‌های جدید و خلاقانه

در تست‌های این کتاب سعی کردیم علاوه بر تیپ تست‌های درس تاریخ، از تیپ‌های خلاقانه و جدید سؤالات کنکور درس‌های جغرافیا و جامعه‌شناسی هم سؤال طراحی کنیم.

کتاب درسی زیر ذره‌بین

تمام مطالب کتاب درسی بدون از قلم افتادن نکته‌ای در تست‌ها اومده. حتی یه قدم فراتر گذاشتیم و از مطالب پانوشت‌ها، تصاویر، خط زمان‌ها و جدول‌های کتاب هم تست طراحی کردیم.

آخرین تغییرات کتاب درسی

خیالتون راحت باشه این کتاب براساس آخرین تغییرات کتاب درسی نوشته شده.

سطح‌بندی دقیق و چیدمان مهندسی شده

تست‌ها به صورت درس به درس طراحی شدن و توی هر درس به این شکل تقسیم‌بندی شدن:

معرفی

توی این بخش، تست‌ها به صورت خط به خط و براساس تیترهای اصلی کتاب درسی طراحی شدن. این تست‌ها ماهیتی آموزشی دارن تا مطالب هر بخش رو به صورت جزئی و هدفمند یاد بگیرید.

در این بخش با تست‌هایی روبه‌رو می‌شید که سطح بالاتری دارن و بخش‌های مختلف درس رو ترکیب می‌کنن. این بخش برای عمیق کردن یادگیری و تقویت مهارت تست‌زنی.

توی دلِ تست‌های تسلط و تثبیت یه سری تست آوردیم برای اون‌هایی که دنبال درصدهای بالا هستن.

آیکون

آموزش و تمرین

تسلط و تثبیت

۱۰۰٪

کنار بعضی سؤالات ممکنه این آیکون‌ها رو هم ببینید:

تست‌هایی که شماره‌شون این شکلیه، تست‌های ضروری هستن که بیشتر در بخش تست‌های «آموزش و تمرین» قرار می‌گیرن و مطالب مهم و پرتکراری در تست‌های کنکور رو پوشش می‌دن.

تست‌های ترکیبی که حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد تست‌ها رو شامل می‌شن و بیشتر در بخش تست‌های «تسلط و تثبیت» قرار می‌گیرن. این تست‌ها معمولاً ترکیبی از مطالب درس‌های قبل و پایه‌های قبل هستن.

توی این آیکون، تست‌هایی رو می‌بینید که از پانویشت کتاب طراحی شدن. به این صورت که یا از مطلبی که در پانویشت بوده سؤال طرح شده؛ یا این‌که این مطلب در چاپ‌های قبل کتاب جزو مطالب و متن کتاب درسی بوده و کنکور از اون، تست آورده و بعد در چاپ‌های بعد، به پانویشت کتاب منتقل شده.

سؤالاتی که با آیکون خط زمان اومدن، از خط زمان‌های کتاب درسی طراحی شدن نه از متن درس. چون ما یه سری سؤال خط زمان داریم که از زمان‌های ذکر شده در داخل متن کتاب درسی طراحی کردیم؛ اما سؤالات دارای این آیکون، فقط از خط زمان‌های کتاب طراحی شدن.

این تست‌ها از تصاویر، عکس‌ها، نقشه‌ها، زیرنویس عکس‌ها و جدول‌های کتاب طراحی شدن.

این تست‌ها دشوار و پیچیده هستن و شما رو آماده می‌کنن تا بتونید صد درصد تست‌های تاریخ کنکور رو پاسخ بدید.

هایلایت زرد

MIX

Time

۱۰۰٪

خُب!

تست های تاریخ خیلی سبز روند آموزشی دارن؛ یعنی می تونی تست های هر درس رو از اول تا آخر به ترتیب چیدمان کتاب حل کنی! این جوړی پله پله می ری جلو. اما اگه وقت کافی نداری که همه تست ها رو بزنی، تست های ضروری و واجب رو که با آیکون **هایلایت زرد** برات مشخص کردیم و تست های کنکور رو توی اولویت قرار بده. با این حال، اگه خودت یا معلم و مشاورت تصمیم و برنامه دیگری دارین، طبق اون برنامه عمل کن.

پاسخ های کامل و تشریحی

4

پاسخ نامه مکمل تست هاست و خوندنش از اوجِب و اجباته، مخصوصاً توی تست های تحلیلی و نکته دار. در پاسخ نامه سعی کردیم ابتدا پاسخ درست رو توضیح بدیم به ویژه در تست های تحلیلی، مبهم و پیچیده؛ و بعد به بررسی گزینه ها و عبارات های نادرست بپردازیم. در پاسخ برخی تست ها که لازم بود، «نکته» هم اضافه شده.

نسخه دیجیتال کتاب؛ کتابخوان خیلی سبز!

با خرید نسخه چاپی این کتاب، نسخه دیجیتال آن نیز در اختیار شما قرار می گیرد تا بتونید در هر زمان و مکان به محتوای کتاب دسترسی داشته باشید. کتابخوان دیجیتال خیلی سبز به شما کمک می کند متناسب با سبک مطالعه خود، از امکانات متنوع آن استفاده کنید.

امکان مطالعه در هر دستگاهی

سوئچ سریع بین بخش ها

یادداشت کردن

هایلایت کردن و علامت گذاری

فهرست مطالب

۱۰ تاریخ دهم

- درس اول:** تاریخ و تاریخ‌نگاری ۱۰
- درس دوم:** تاریخ؛ زمان و مکان ۱۵
- درس سوم:** باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی .. ۲۰
- درس چهارم:** پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر ۲۴
- درس پنجم:** هند و چین ۳۰
- درس ششم:** یونان و روم ۳۵
- درس هفتم:** مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور ۳۹
- درس هشتم:** سپیده‌دم تمدن ایرانی ۴۳
- درس نهم:** از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان ۴۷
- درس دهم:** اشکانیان و ساسانیان ۵۲
- درس یازدهم:** آیین‌های کشاورزی ۵۸
- درس دوازدهم:** جامعه و خانواده ۶۲
- درس سیزدهم:** اقتصاد و معیشت ۶۸
- درس چهاردهم:** دین و اعتقادات ۷۳
- درس پانزدهم:** زبان، علم و آموزش ۷۸
- درس شانزدهم:** هنر و معماری ۸۳

۱۲ تاریخ دوازدهم

- درس اول:** تاریخ‌نگاری و منابع دورهٔ معاصر ۱۷۱
- درس دوم:** ایران و جهان در آستانهٔ دورهٔ معاصر ۱۷۶
- درس سوم:** سیاست و حکومت در عصر قاجار ۱۸۴
- درس چهارم:** اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار .. ۱۸۹
- درس پنجم:** نهضت مشروطهٔ ایران ۱۹۴
- درس ششم:** جنگ جهانی اول و ایران ۱۹۹
- درس هفتم:** ایران در دورهٔ حکومت رضاشاه ۲۰۴
- درس هشتم:** جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن ۲۰۸
- درس نهم:** نهضت ملی‌شدن صنعت نفت ایران ۲۱۴
- درس دهم:** انقلاب اسلامی ۲۱۸
- درس یازدهم:** استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی ۲۲۳
- درس دوازدهم:** جنگ تحمیلی و دفاع مقدس ۲۲۷

۱۱ تاریخ یازدهم

- درس اول:** منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی ۹۰
- درس دوم:** روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک ۹۵
- درس سوم:** اسلام در مکه ۹۹
- درس چهارم:** امت و حکومت نبوی ﷺ در مدینه ۱۰۴
- درس پنجم:** تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین ۱۰۹
- درس ششم:** امویان بر مسند قدرت ۱۱۴
- درس هفتم:** جهان اسلام در عصر خلافت عباسی ۱۱۸
- درس هشتم:** اسلام در ایران، زمینه‌های ظهور تمدن اسلامی-ایرانی ۱۲۴
- درس نهم:** ظهور و گسترش تمدن ایرانی-اسلامی ۱۲۹
- درس دهم:** ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی ۱۳۶
- درس یازدهم:** حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول-تیموری ۱۴۱
- درس دوازدهم:** فرهنگ و هنر در عصر مغول-تیموری ۱۴۶
- درس سیزدهم:** تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دورهٔ صفوی ۱۵۱
- درس چهاردهم:** فرهنگ و تمدن در عصر صفوی ۱۵۶
- درس پانزدهم:** قرون وسطا ۱۶۱
- درس شانزدهم:** رنسانس و عصر جدید ۱۶۶

پاسخ‌نامهٔ تشریحی

۲۳۳

پاسخ‌نامهٔ کلیدی

۳۴۴

۱۸۱- در یک موقعیت فرضی، فردی ۵۵۰۰ سال پیش در منطقه بین النهرین می‌زیسته است. کدام مورد به احتمال زیاد درباره وی درست است؟

- (۱) در نخستین مراکز تمدنی زندگی می‌کرده است.
(۲) قدرت‌گیری آشوریان در شمال بین النهرین را دیده است.
(۳) قدرت‌یافتن قوم اکد را به چشم خود دیده است.
(۴) ضعف و زوال حکومت بابل قدیم را دیده است.

(ترکیبی با درس‌های ۱، ۲ و ۳ دهم)

۱۸۲- جاهای خالی عبارتهای زیر با کدام «قیده‌ها» به درستی کامل می‌شوند؟

- (الف) در گذشته، مورخان به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل و آثار و نتایج رویدادها نداشتند.
(ب) گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج کشورهای اسلامی است، بر پایه گردش ماه به دور زمین محاسبه می‌شود.
(پ) یافته‌های باستان‌شناسان نشان می‌دهد که کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس برای نخستین بار شروع به کشاورزی کردند.
(ت) کشفیات اتفاقی همانند جیرفت، توأم با حفاری‌های غیرقانونی و قاچاق آثار باستانی همراه بوده است.

- (۱) الف و ب: بیشتر، پ و ت: برخی (۲) الف: بیشتر، ب، پ و ت: برخی (۳) ب: بیشتر، الف، پ و ت: برخی (۴) الف و ب: برخی، پ و ت: بیشتر

۱۸۳- خط زمان زیر، فرایند شکل‌گیری تمدن در بین النهرین را (براساس مراحل پیامدهای حاصل از کشاورزی) نشان می‌دهد، کدام گزینه درست‌ترین تفسیر از آن است؟

ت: پیدایش نخستین شهرها
پ: تولید و برداشت محصولات
ب: کشت و برداشت محصول
الف: اقدام به کشاورزی

- (۱) «الف» در دشت‌های حاصلخیزی شکل گرفت که حاصل رسوب رودهای جریان‌یافته از خلیج فارس از جمله اروندرود است.
(۲) «ب» به شکل حفر آبراه‌ها و زیر کشت بردن زمین‌های وسیع انجام گرفت، چراکه کمبود بارندگی، امکان کشت دیم را فراهم نمی‌کرد.
(۳) «پ» مؤخر از گسترش روستاها در بین النهرین است و به تولید مازاد بر نیاز و سپس تجارت در این منطقه انجامید.
(۴) «ت» که پس از تخصصی‌شدن کار قرار دارد، برای اولین بار در نواحی مرکزی این منطقه شکل گرفت.

۱۸۴- کدام شکل براساس اطلاعات داده‌شده، مقایسه درستی از دو تمدن مصر باستان (۱) و بین النهرین (۲) ارائه کرده است؟

- (الف) پرستش خدایان متعدد (ب) اقتصاد کشاورزی (پ) مهارت در ساخت ابزار و اشیاء
(ت) اختراع خط (ث) شهره به بناهای باستانی

۱۸۵- کدام موارد درباره زنجیره علل و نتایج شکل‌گیری نخستین تمدن‌ها و تمدن بین النهرین (از چپ به راست) درست است؟

- (الف) افزایش جمعیت و تولید مازاد بر نیاز → گسترش روستاها → حفر آبراه‌ها و آبگیری‌های متعدد → امکان نبود کشت دیم
(ب) آشنایی مردمان مناطق مختلف با مهارت‌های یکدیگر → دادوستد → تولید اضافه بر نیاز → تخصصی‌شدن کارها
(پ) دادوستد میان روستاها → تولید مازاد بر نیاز → ایجاد سکونتگاه‌های دائم → کاشت، داشت و برداشت محصول
(ت) پیدایش نخستین شهرها → تولید مازاد بر خوراک → به زیر کشت بردن زمین‌های وسیع → کمبود بارندگی

- (۱) الف - ب (۲) الف - ت (۳) ب - پ (۴) پ - ت

۱۸۶- با توجه به تصویر، کدام گزینه در مورد جغرافیای تمدنی بین النهرین درست است؟

- (الف) دجله و فرات از مناطق کوهستانی ترکیه و ارمنستان سرچشمه می‌گیرند و پس از طی مسافتی در عراق به هم می‌پیوندند و اروندرود را تشکیل می‌دهند.
(ب) جغرافیای تمدنی بین النهرین قسمت (۱) در حد فاصل رودهای دجله و فرات است که از حدود ۳۵۰۰ ق. م.، نخستین مراکز تمدنی در آن‌جا شکل گرفته است.
(پ) قسمت (۲) منطقه خرمشهر است که در این‌جا رود کارون به دجله و فرات می‌پیوندد و به سمت خلیج فارس جریان می‌یابد.
(ت) سرزمین‌های پست غرب ایران که کوهپایه‌های زاگرس را در بر می‌گیرد جزء سرزمین بین النهرین محسوب می‌شود.

- (۱) الف - ب (۲) الف - ت (۳) ب - پ (۴) پ - ت

۱۸۷- با توجه به جدول زیر، کدام گزینه اطلاعات درستی در خصوص حکومت‌های نخستین بین النهرین ارائه می‌دهد؟

زمان	ویژگی تمدن	موقعیت جغرافیایی	موارد حکومت
-	«الف»	جنوب بین النهرین	-
هزاره سوم ق. م.	«ب»	-	-
-	دوام پایتخت تا دوران‌های بعد	«پ»	-
-	قاتل بودن به منشأ الهی سلطنت	-	«ت»

- (۱) «الف» به کشور - شهر بودن تمدنی اشاره دارد که همنام با یکی از اقوام کهن ناحیه بود و اولین شهرهای بین النهرین را به وجود آوردند و اشیای مفرغین می‌ساختند.
(۲) «ب» به گستردگی زیاد تمدنی اشاره دارد که نخستین سند قانون‌گذاری جهان را به وجود آوردند و توانستند با یکپارچه‌کردن اقوام گوناگون موجب تبادل بیشتر فرهنگ در بین النهرین شوند.
(۳) منظور از «پ» شمال بین النهرین است که قوم اموری حکومتی با اطاعت کامل از فرمانروا در آن‌جا تأسیس کردند و پایتختشان یکی از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان شد.
(۴) منظور از «ت» حکومت بابل قدیم است که توانستند سرتاسر بین النهرین را تصرف کنند و در نهایت در هزاره دوم ق. م. توسط اکدی‌ها از بین رفتند.

(ترکیبی با درس‌های ۷ و ۸ دهم)

MIX ۷۲۵- کدام گزینه درباره شهر باستانی شوش اطلاعات درستی ارائه می‌دهد؟

- (الف) باستان‌شناسان فرانسوی در دوره قاجار به کاوش‌های باستانی در این شهر پرداختند.
(ب) شوش در مرکز جلگه خوزستان، یکی از پایتخت‌های ایلامیان بود.
(پ) پیکره بدون سر، متعلق به کورش بزرگ در این شهر از زیر خاک بیرون آورده شده است.
(ت) کاخ آپادانا از شاهکارهای معماری عصر هخامنشی، به دستور کورش در این شهر ساخته شد.

(۱) الف - ب (۲) الف - ت (۳) ب - پ (۴) ب - ت

▶ ۷۲۶- مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱): ایران و جهان باستان (پایه دهم)، برای توضیح یا اثبات کدام یک از گزاره‌های زیر به منابع دست اول غیرمکتوب استناد کرده‌اند؟

- (الف) وجود باغ بسیار زیبایی پیرامون آرامگاه کورش در پاسارگاد (ب) مدیریت زنان بر کارگاه‌های شاهی عصر هخامنشیان (سراسری ۱۳۰۲)
(پ) دادوستد میان تمدن دره سند و مراکز تمدنی بین‌النهرین (ت) حضور چشمگیر زنان ایلامی در مراسم رسمی سیاسی و دینی

(۱) الف - ب (۲) الف - ب (۳) پ - ت (۴) ب - ت

(ترکیبی با درس‌های ۴۴ و ۱۵ دهم)

۷۲۷- با توجه به نمودار احتمال زیر، کدام گزینه درجه قطعیت را به ترتیب از کم به زیاد نشان داده است؟

- (الف) هنر مادی متکی بر دستاوردهای هنری بومیان غرب فلات ایران بوده است.
(ب) زرتشت در قرن‌های هفتم و هشتم پیش از میلاد می‌زیسته است.
(پ) برخی داستان‌های شاهنامه مانند بیژن و منبژه اصل و ریشه پارتی دارند.
(ت) کاخ‌های پادشاهان هخامنشی در شوش و تخت جمشید، با قالی‌های نفیس مفروش بوده است.

(۱) ب - ت - پ - الف (۲) ب - پ - ت - الف (۳) ب - الف - پ - ت (۴) پ - ب - الف - ت

۷۲۸- با توجه به تصویر مقابل، کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«اگر (الف) بیانگر باشد، می‌توان استفاده از را به جای (ب) قرار داد و از به عنوان یکی از مهم‌ترین آثار این دوره یاد کرد.»

- (۱) معماری و شهرسازی اشکانی - آرایه گچ‌بری و نقاشی دیواری - کاخ آپادانا
(۲) معماری و شهرسازی ساسانی - موزائیک‌کاری و نقش برجسته - کاخ تیسفون
(۳) معماری و شهرسازی اشکانی - آجر و خشت به جای سنگ نتراشیده - کاخ هترا
(۴) معماری و شهرسازی ساسانی - آجر لعاب‌دار و روکشی از آجر نوشته - کاخ اردشیر

۷۲۹- کدام مورد در خصوص هنر و معماری دوره هخامنشیان (۱)، اشکانیان (۲) و ساسانیان (۳) در ایران باستان درست است؟

(الف) رونق سفالکاری (ب) اشکال دایره‌ای شهرها

(پ) ترسیم نقوش گل و گیاه، جانوران و انسان (ت) مهارت و ظرافت در نقش برجسته‌ها

- (۱) «ت» از وجوه مشترک (۱) و (۳) و «ب» از نقاط مشترک (۲) و (۳) است.
(۲) «الف» از ویژگی‌های (۲)، (۱) و (۳) و «پ» از ویژگی‌های (۳) است.
(۳) «الف» و «ت» از ویژگی‌های (۲) و (۳) و «ب» و «پ» از ویژگی‌های (۱) است.
(۴) «پ» از ویژگی‌های (۱) و «الف» و «ت» از ویژگی‌های (۲) است.

۷۳۰- ترتیب درستی یا نادرستی کدام گزینه با ترتیب درستی یا نادرستی عبارتهای زیر مطابقت دارد؟

(الف) علی‌رغم تمام تلاش سلوکیان، آنان موفق نشدند در هیچ‌یک از زمینه‌های هنری و اعتقادی، فرهنگ یونانی را در ایران رواج دهند.

(ب) یکی از ویژگی‌های هنر و معماری دوره هخامنشی طبیعت‌گرایی آن است، به این معنا که از عناصر موجود در طبیعت مانند حیوانات، گیاهان و انسان در آثار هنری‌شان استفاده می‌کردند.

(پ) سفالگری و فلزکاری از هنری‌های رایج دوره اشکانی بود که اولی در دوره ساسانیان رونق گذشته را نداشت، اما دومی از شهرت فراوانی برخوردار بود.
(۱) منسوجات زمان ساسانیان، به‌ویژه پارچه‌های ابریشمی، بسیار ظریف و پر نقش و نگار بودند. - از قالی‌های عصر هخامنشی به‌جز قالی پازیریک چیزی باقی نمانده است. - سفال‌های عصر اشکانی دارای نقش‌های متنوع و لعابی اغلب سبزرنگ بودند.

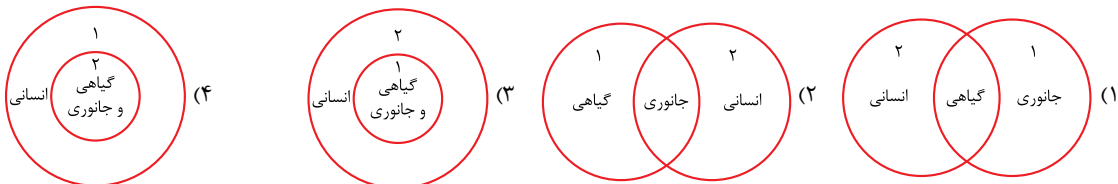
(۲) شهر هگمتانه پایتخت اشکانیان از هفت قلعه تودرتو با هفت رنگ نمادین تشکیل شده بود. - هنر کنده‌کاری بر روی صخره‌ها برای اولین بار در عصر ساسانی به اوج رسید. - داریوش در اواخر حکومتش دستور داد کاخی به نام آپادانا در شهر شوش بسازند.

(۳) سنگ‌تراشان هخامنشی از هنر سنگ‌تراشی اقوام آشور الگو گرفته‌اند. - پیکره بدون سر، متعلق به داریوش یکم است که در تخت جمشید از زیر خاک بیرون آورده شده است. - مصالح ساختمانی عصر اشکانی بیشتر شامل خشت، آجر، سنگ نتراشیده و تراشیده است.

(۴) آتشکده‌های متعددی که در عصر ساسانی در مناطق مختلف ایران ساخته می‌شد، به شکل گنبد سه‌ایوانی بود. - ظریف‌ترین آثار هنری دوران اشکانیان را می‌توان در فلزکاری‌های نفیس و جواهرات ممتاز دید. - معماری ساسانی با بنای کاخ اردشیر در فیروزآباد فارس (گور) آغاز شد و با ساخت کاخ تیسفون به اوج رسید.

▶ ۷۳۱- کدام شکل استفاده از نقوش گیاهی، جانوری و انسانی را در آثار هنرمندان عهد هخامنشی (۱) و نقاشان دوره ساسانی (۲) به درستی نشان داده است؟

(سراسری نوپت اول ۱۳۰۳)

حالا وقت آزمون

برای ارزشیابی درس‌های ۱۶ تا ۱۹ دهم به آزمون شماره ۲ و برای ارزشیابی کل پایه دهم به آزمون‌های شماره ۷ و ۸ مراجعه کنید. این آزمون‌ها در جلد ضمیمه به صورت چاپی و با اسکن QR Code کتاب به صورت تعاملی در دسترس است.

(سراسری ۹۹)

۱۲۷۰- کدام گزینه درباره جداشتن قندهار و الحاق مجدد آن به خاک ایران در دوره صفوی درست است؟

- (۱) در دوره شاه صفی از ایران جدا شده و شاه عباس دوم آن را به خاک ایران بازگرداند.
- (۲) در دوره سلطان محمد خدابنده از ایران جدا شد و شاه صفی بار دیگر آن را به خاک ایران ضمیمه کرد.
- (۳) در دوره شاه صفی، ایران تسلط خود را بر قندهار از دست داد و شاه سلیمان موفق شد آن را به قلمرو ایران بازگرداند.
- (۴) در دوره کوتاه سلطنت اسماعیل دوم از تسلط ایران خارج شد و محمد خدابنده آن را به قلمرو ایران ملحق کرد.

۱۲۷۱- موارد کدام گزینه درباره تصویر مقابل اطلاعات درستی ارائه می کند؟

- (الف) بیش از نیم قرن حکومت کرد و در این مدت ازبکان را از خراسان عقب راند و تهاجمات پی در پی عثمانی ها را دفع کرد.
 - (ب) در نبرد مرو سرکرده ازبک ها را شکست داد و قلمرو ایران را به بخش وسیعی از سرزمین های شرق ایران تا رود جیحون گسترش داد.
 - (پ) از میان جوانان تازه مسلمان چرکسی، ارمنی و گرجی سپاهی دائمی و حرفه ای ایجاد کرد که کاملاً مطیع و وفادار به شخص شاه باشند.
 - (ت) در ده سالگی به حکومت رسید و در اوایل دوران فرمانروایی خود با خوددستی و نافرمانی ایلات قزلباش روبه رو بود.
- (۱) الف - ب (۲) الف - ت (۳) ب - پ (۴) پ - ت

۱۲۷۲- پاسخ درست پرسش های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) کدام اقدام شاه اسماعیل موجبات وحدت سیاسی و جغرافیایی ایران را فراهم کرد؟

(ب) نهایت ضعف و انحطاط حکومت صفوی مربوط به دوران کدام پادشاه است؟

(پ) کدام مورد مربوط به سال های ۹۳۰ - ۹۸۴ ق. در عصر صفوی است؟

- (۱) رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی - پادشاهی که از تعادل روحی و سلامت عقل بهره کافی نداشت. - زمین های فراوانی به املاک خاصه پادشاهی تبدیل شد.
- (۲) از میان برداشتن حکام محلی - پادشاهی که در زمان او تبریز به اشغال عثمانی ها درآمد. - شیعه دوازده امامی مذهب رسمی اعلام شد.
- (۳) از میان برداشتن حکام محلی - پادشاهی که در دوران او درگیری میان اهل قلم و اهل شمشیر افزایش یافت. - پایه های حکومت صفوی تثبیت و تحکیم شد.
- (۴) رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی - پادشاهی که قندهار را در جنگ با گورکانیان از دست داد. - پرتغالی ها از خلیج فارس بیرون رانده شدند.

(ترکیبی با درس های ۱۱ و ۱۲ یازدهم)

هر یک از توصیفات زیر به ترتیب، مربوط به کدام فرمانروای دوره تاریخ ایران است؟

(الف) در این دوران نفوذ مذهب شیعه به حدی رسید که وی نیز به اسلام گروید.

(ب) حکومت مغولان کبیر را در هند پایه گذاری کرد.

(پ) با سپاهی متشکل از ایلات و طوایف مختلف قزلباش، آق قویونلوها را شکست داد.

(ت) با استفاده از اصول مهندسی و شهرسازی، اصفهان را به یکی از زیباترین و آبادترین شهرهای جهان تبدیل کرد.

- (۱) شاه صفی - ابوسعید - شاه اسماعیل - شاه عباس دوم (۲) الجایتو - محمد بابر - شاه اسماعیل - شاه عباس اول
- (۳) غازان خان - شاه رخ - شاه اسماعیل - شاه تهماسب (۴) الجایتو - شاه اسماعیل - شاه تهماسب - شاه عباس اول

(ترکیبی با درس ۱۳ و ۱۱ یازدهم)

۱۲۷۴- کدام گزینه درست است؟

- (۱) غازیکه: یکی از انواع سکه های کم ارزش رایج در دوره صفوی بود که از فلز مس ساخته می شد.
- (۲) واستریشان سالار: مسئولیت گردآوری مالیات های بخش کشاورزی را بر عهده داشت و از مقامات پایین رتبه دربار ساسانی بود.
- (۳) چوپان بیگی: دولت صفوی اداره امور کشاورزان و دامداران را بر عهده فردی با عنوان چوپان بیگی قرار داده بود.
- (۴) یرغچی: دادگاهی بود که در آن دعاوی حقوقی مغول ها بر پایه قوانین یاسا حل و فصل می شد.

تسلط و تثبیت

(ترکیبی با درس ۱۱ یازدهم)

۱۲۷۵- در هر کدام از زمان های زیر، کدام رویداد تاریخی به وقوع پیوسته است؟

(الف) ۱۰۰۱ ش. (ب) ۹۱۶ ق. (پ) ۸۵۰ ق.

(۱) بیرون راندن پرتغالی ها از خلیج فارس - تاج گذاری شاه اسماعیل اول - انحطاط سلسله تیموریان

(۲) آغاز انحطاط صفویان - نبرد شاه اسماعیل با ازبکان - مرگ شاه رخ تیموری

(۳) بیرون راندن پرتغالی ها از خلیج فارس - نبرد شاه اسماعیل با ازبکان - مرگ شاه رخ تیموری

(۴) آغاز انحطاط صفویان - تاج گذاری شاه اسماعیل اول - انحطاط سلسله تیموریان

(ترکیبی با درس ۱۰ یازدهم)

۱۲۷۶- موارد کدام گزینه درباره مالکیت زمین و انواع زمینداری در تاریخ ایران اطلاعات درستی را ارائه می دهد؟

- (الف) بخش زیادی از زمین های خاصه که در زمان شاه عباس اول بسیار رایج بود، از تبدیل زمین های دیگر مانند املاک خصوصی یا اراضی ممالک به دست می آمد.
 - (ب) زمینداری اقطاع که در عهد آل بویه توسعه بیشتری در ایران یافت، به انواع مختلف واگذاری زمین به صاحب منصبان نظامی گفته می شد.
 - (پ) مالکیت خصوصی در عهد صفویان در اختیار و تملک والیان ایالت ها بود و آن ها این زمین ها را میان زیردستان خود تقسیم می کردند.
 - (ت) زمین های وقفی که در عهد سلجوقی در ایران توسعه بیشتری یافت در زمان صفویان در بین شاهان نیز رواج زیادی داشت.
- (۱) الف - ب (۲) پ - ت (۳) ب - پ (۴) الف - ت

۱۲۷۷- در کدام مورد، مقایسه درستی میان روش خواجه نظام الملک توسی (۱) و شاه عباس اول صفوی (۲) برای تقویت قدرت حکومت / دولت مرکزی صورت گرفته است؟

(۱) روش (۱) اداری و روش (۲) نظامی بود.

(۲) هر دو ترکیبی از روش های نظامی - اداری را به کار بردند.

(۳) اساس هر دو روش بر توسعه کشاورزی و تجارت استوار بود.

(۴) روش (۱) زمینداری اقطاع و روش (۲) زمینداری خاصه را ابداع کردند.

(سراسری ۱۴۰۲)

۱۵۱۸- در هر کدام از زمان‌های زیر چه رویدادی به وقوع پیوسته است؟

الف) ۱۱۶۷ ش. - ۱۷۹۴ م. ب) ۱۱۲۶ ش. - ۱۷۴۷ م. پ) ۱۱۱۴ ش. - ۱۷۳۶ م.

- (۱) مرگ کریم‌خان زند - کشته‌شدن نادرشاه افشار - تاج‌گذاری نادرشاه افشار
- (۲) مرگ لطفعلی‌خان زند - تاج‌گذاری نادرشاه افشار - سقوط اصفهان و فروپاشی صفویان
- (۳) مرگ کریم‌خان زند - تاج‌گذاری نادرشاه افشار - سقوط اصفهان و فروپاشی صفویان
- (۴) مرگ لطفعلی‌خان زند - کشته‌شدن نادرشاه افشار - تاج‌گذاری نادرشاه افشار

۱۵۱۹- زمان وقوع کدام رویداد درست بیان شده است؟

- (۱) دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد. (۱۸۵۷ م.)
- (۲) ناپلئون بناپارت که در جنگ‌های فرانسه با کشورهای اروپایی پیروزی‌های درخشانی به دست آورده بود، با اجرای یک کودتا به قدرت دست یافت. (۱۸۱۴ م.)
- (۳) جنگ‌های استقلال آمریکا با انگلستان سرانجام با پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال آمریکا به پایان رسید. (۱۷۷۵ م.)
- (۴) میان مجلس انگلستان به رهبری الیور کرامول و پادشاه انگلستان، چارلز یکم، جنگی درگرفت که به پیروزی مجلس انجامید. (۱۶۸۸ م.)

۱۵۲۰- کدام گزینه در مورد مورخی که در سال‌های ۱۱۰۵ تا ۱۱۵۹ ش. می‌زیسته، درست است؟

- (۱) هجوم افغان‌ها و آشفته‌گی اوضاع پس از آن را در سال‌های کودکی خود تجربه کرده، شاهد بیرون‌راندن آن‌ها توسط نادر و خلع شاه‌تیماسب دوم از سلطنت و انتخاب نادر به عنوان شاه ایران بوده است.
- (۲) شروط نادر در شورای دشت مغان را شنیده و تلاش‌های او برای رفع اختلافات مذهبی با عثمانی و در نهایت تصرف بصره توسط کریم‌خان را دیده و اوج رونق و زیبایی مکتب شیراز را شاهد بوده است.
- (۳) شاهد تلفیق هنر ایرانی و هندی، ساخت کاخ خورشید، بازسازی اصفهان، ساخت مسجد و بازار وکیل، ارگ کریم‌خانی، بازسازی آرامگاه حافظ و سعدی و انقراض سلسله‌های افشاریه و زندیه بوده است.
- (۴) رقابت و ستیز خاندان نادر و سرداران او، به حکومت رسیدن شاه‌رخ، نوه نادر و از میان برداشتن او توسط آقامحمدخان و سپس رونق گرفتن فعالیت‌های آموزشی و علمی در عصر لطفعلی‌خان زند را دیده است.

۱۵۲۱- توضیح درست موارد «الف» تا «ت» در جدول زیر در خصوص اوضاع اداری، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران در عصر افشاریه و زندیه در کدام گزینه آمده است؟

زمینه‌های تأثیرات	تجارت و کشاورزی	هنر و معماری	ادبیات و علم و آموزش	نظام اداری و دیوانی
پیامد	الف) در زمان افشاریه دچار رکود شد و در عصر کریم‌خان کمی رونق گرفت.	ب) به علت شرایط بی‌ثبات، امکان ترقی آن فراهم نشد.	پ) رونق دوره قبل را نداشت.	ت) اعتبار و قوت سابق را حفظ کرد.

(۱) «الف» درست است، زیرا به علت تداوم جنگ‌های داخلی و خارجی در زمان نادرشاه، کشاورزی و تجارت همچون اوایل دوره ایلخانان مغول در ایران دچار رکود شدید شد. - «پ» نادرست است، زیرا در نتیجه آرامش نسبی که در زمان کریم‌خان زند به وجود آمد، فعالیت‌های علمی و آموزشی کمی رونق گرفت.

(۲) «ب» نادرست است، زیرا در دوره نادر شاهد تلفیق هنر ایرانی و هندی و در دوره زند شاهد گسترش نوعی بنا با کاربرد تفریحی به نام کلاه فرنگی هستیم. - «ت» نادرست است، زیرا برخلاف سده پنجم تا هفتم هجری که نظام اداری ایران بسیار کامل و گسترده شد، در این دوره بی‌توجهی به نظام اداری و دیوانی بسیار شدید بود.

(۳) «پ» درست است، زیرا در پی سقوط صفویه، مدارس و حوزه‌های علمی اصفهان و شهرهای دیگر تعطیل شد یا از رونق افتاد. - «ب» نادرست است، زیرا در دوره کریم‌خان، برخلاف دوره نادرشاه که حتی پایتختی برای خود انتخاب نکرد که در آن به امور عمرانی و معماری بپردازند، مدارا و احترام او نسبت به هنرمندان، رونق هنر و معماری را در پی داشت.

(۴) «ت» درست است، زیرا شیوه اداره ایالات و ولایات شهرها در هر دو دوره افشاریه و زندیه همانند دوره صفوی باقی ماند و صاحب‌منصبانی با همان عناوین سابق این مراکز را اداره می‌کردند. - «الف» درست است، زیرا مواردی چون کاهش مالیات‌ها و دربار کم‌تجمل کریم‌خان و همچنین اهمیت یافتن شهرهایی چون شیراز و بوشهر به عنوان مراکز تجاری موجب رونق تجاری شد.

۱۵۲۲- با توجه به شکل مقابل، چه تعداد از عبارات‌های زیر در خصوص وضعیت نقاشی و نگارگری در دوره‌های صفویه (۱)، زندیه (۲) و مغول - تیموری (۳) درست است؟

- مورد «الف» در (۳) بیانگر مکتب نقاشی شیراز است که در عهد مغول، ترکیبی از سنت‌های ایرانی و چینی بود و بیشتر در کتاب‌آرایی جلوه‌گر شد.
- مورد «ت» در (۱) مکتب تبریز است که از ترکیب مورد «ب» با عناصر جدید توسط کمال‌الدین بهزاد و شاگردانش پدید آمد.

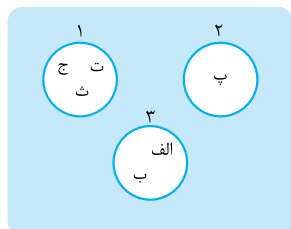
- مورد «ج» مکتب قزوین است که در اولین پایتخت حکومت صفوی به دلیل ویژگی‌ها و نوآوری‌های نقاشان آن دوره، از جمله پادشاه وقت صفوی شکل گرفت.

- مورد «ث» می‌تواند مکتب اصفهان باشد که در دوران تثبیت صفویه با نوآوری‌های نقاش بزرگ آن عصر به نام آقارضا عباسی پایه‌گذاری شد.

- مورد «پ» در (۲) مکتب نقاشی شیراز است که از طریق تطبیق هنر نقاشان این عصر با معیارهای هنری اروپا به اوج شکوفایی رسید.

- مورد «ب» به مکتب هرات اشاره دارد که توسط نامورترین نقاش عصر تیموری، میرعماد حسنی قزوینی، شکل گرفت و سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی شد.

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۵۲۲- با توجه به شکل مقابل، چه تعداد از عبارات‌های زیر در خصوص وضعیت نقاشی و نگارگری در دوره‌های صفویه (۱)، زندیه (۲) و مغول - تیموری (۳) درست است؟

- مورد «الف» در (۳) بیانگر مکتب نقاشی شیراز است که در عهد مغول، ترکیبی از سنت‌های ایرانی و چینی بود و بیشتر در کتاب‌آرایی جلوه‌گر شد.
- مورد «ت» در (۱) مکتب تبریز است که از ترکیب مورد «ب» با عناصر جدید توسط کمال‌الدین بهزاد و شاگردانش پدید آمد.

- مورد «ج» مکتب قزوین است که در اولین پایتخت حکومت صفوی به دلیل ویژگی‌ها و نوآوری‌های نقاشان آن دوره، از جمله پادشاه وقت صفوی شکل گرفت.

- مورد «ث» می‌تواند مکتب اصفهان باشد که در دوران تثبیت صفویه با نوآوری‌های نقاش بزرگ آن عصر به نام آقارضا عباسی پایه‌گذاری شد.

- مورد «پ» در (۲) مکتب نقاشی شیراز است که از طریق تطبیق هنر نقاشان این عصر با معیارهای هنری اروپا به اوج شکوفایی رسید.

- مورد «ب» به مکتب هرات اشاره دارد که توسط نامورترین نقاش عصر تیموری، میرعماد حسنی قزوینی، شکل گرفت و سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی شد.

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

(ترکیبی با درس ۶ دوازدهم)

۱۷۸۵ MIX کدام موارد مقایسه درستی از جنگ جهانی اول و دوم، ارائه می‌دهد؟

- (الف) جامعه ملل و سازمان ملل در هر دو دوره موفق عمل کردند.
(ب) در هر دو، آلمان تسلیم شد و شکست خورد.
(پ) در هر دو متحدین پیروز جنگ نبودند.
(ث) در هر دو، آمریکا از ابتدا حضور داشت.
- (۱) الف - ب (۲) پ - ت (۳) ب - پ (۴) ب - ت

۱۷۸۶- کدام گزینه درباره نقش «آرتور بالفور» در رویدادهای تاریخ جهان معاصر درست است؟

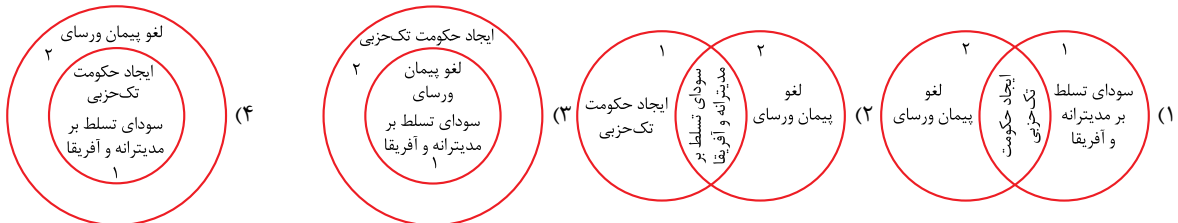
- (۱) وزیر خارجه انگلستان همزمان با جنگ جهانی اول بود که وعده حمایت بریتانیا برای تشکیل یک حکومت یهودی در فلسطین را به صهیونیست‌ها داد.
(۲) معاون نخست‌وزیر انگلستان بود که پس از جنگ جهانی دوم قطعنامه‌ای را مبنی بر تقسیم فلسطین به دو کشور یهودی و عربی به سازمان ملل ارائه کرد.
(۳) وزیر خارجه انگلستان در جریان جنگ جهانی دوم بود که با تبلیغات فراوان در مورد هولوکاست و کشتار یهودی‌ها، زمینه مهاجرت گسترده آن‌ها به فلسطین را فراهم کرد.
(۴) معاون نخست‌وزیر انگلستان همزمان با جنگ جهانی اول بود که ایده تأسیس حکومتی یهودی در سرزمین فلسطین را مطرح و حمایت انگلستان از آن را اعلام کرد.

(ترکیبی با درس‌های ۳ و ۶ دوازدهم)

۱۷۸۷ MIX

- (۱) ناصرالدین شاه قاجار - محمدرضاشاه پهلوی
(۲) مظفرالدین شاه قاجار - محمدرضاشاه پهلوی
(۳) ناصرالدین شاه قاجار - رضاشاه پهلوی
(۴) مظفرالدین شاه قاجار - رضاشاه پهلوی

۱۷۸۸- کدام شکل اقدامات دو رهبر دیکتاتور قرن بیستم، موسولینی (۱) و هیتلر (۲) و نقش آنان در تحولات جهانی معاصر را به درستی نشان می‌دهد؟

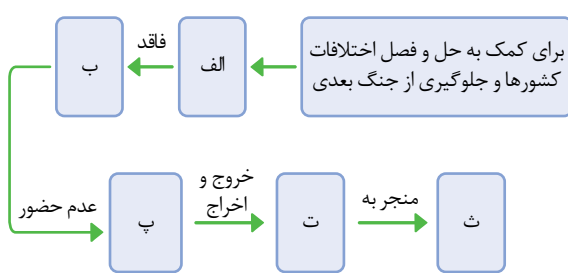

۱۷۸۹- با توجه به گزاره زیر که وضعیت جهان را در فاصله بین دو جنگ جهانی به تصویر می‌کشد، کدام گزینه اطلاعات درستی را ارائه می‌کند؟

- «دولت‌های متفکین که هر یک به نوبه خود در ایجاد جنگ مقصر بودند، تمام تقصیرها را متوجه آلمان نموده و اقدام به تنبیه این کشور به روش‌های مختلف کردند (الف). از جمله این که مستعمرات آلمان را از آن گرفته و این کشور را محکوم به پرداخت غرامت‌های سنگین کردند (ب). آلمان نیز برای فرار از نابودی و به اجبار این شرایط را پذیرفت (پ). این شرایط باعث شد که آلمانی‌ها از ظهور هیتلر و حزب نازی استقبال کنند (ت).»
- (۱) «الف» از مصادیق صلح ناپایدار است و وضعیت جهان را قبل از امضای معاهده ورسای به تصویر می‌کشد که به نوعی زمینه‌ساز «پ» شد.
(۲) «ب» از مصادیق بحران اقتصادی است که کشورهایی مانند انگلستان کم‌تر درگیر آن شدند و بر وقوع «ت» تأثیرگذار بود.
(۳) «پ» یکی از مصادیق ضعف جامعه ملل است، چراکه این سازمان قدرت کافی برای دفاع از طرفین درگیر جنگ و اخراج شوروی را نداشت و موجب شد آلمان بی‌دفاع بماند.
(۴) «ت» که یکی از مصادیق ظهور حکومت‌های خودکامه است، به آلمان فرصتی داد تا در مسیر دیکتاتوری قدم بگذارد و وقایعی همچون تک‌حزبی شدن کشور و اشتراکی کردن مزارع کشاورزی از نتایج آن است.

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

۱۷۹۰- با توجه به مسائل و مشکلات جهان در فاصله دو جنگ بزرگ، کدام گزینه به ترتیب مطابق با تصویر زیر، تدوین شده است؟

- (۱) «الف»: جامعه ملل - «ب»: اقتدار و استقلال لازم در عرصه جهانی - «پ»: آمریکا - «ت»: چین، آلمان، ایتالیا و شوروی - «ث»: بی‌اعتباری آن
(۲) «الف»: قرارداد صلح ورسای - «ب»: ضمانت اجرایی لازم - «پ»: شوروی - «ت»: ژاپن، آلمان، ایتالیا و فرانسه - «ث»: ظهور حکومت‌های دیکتاتوری
(۳) «الف»: سازمان ملل - «ب»: ابزارهای لازم برای دوران گذار - «پ»: آمریکا - «ت»: شوروی، آلمان، ژاپن و ایتالیا - «ث»: بحران و رکود اقتصادی
(۴) «الف»: جامعه ملل - «ب»: قدرت کافی و ضمانت اجرایی لازم - «پ»: آمریکا - «ت»: ژاپن، آلمان، ایتالیا و شوروی - «ث»: بی‌اعتباری آن

۱۷۹۱- در متن زیر چند غلط وجود دارد؟

«ژاپن که در جنگ جهانی اول به اتحاد مثلث پیوسته بود، در مقایسه با انگلستان، فرانسه و آلمان زیان عمده‌ای متحمل نشد و اقتصادش پس از جنگ، همچنان شکوفا بود. از آن‌جا که اقتصاد ژاپن وابسته به صادرات مواد خام بود، رشد صنعتی این کشور ارتباط تنگاتنگی با قدرت نظامی و دریانوردی داشت.»

- (۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

۱۷۹۲- در خصوص وقایع جنگ جهانی دوم و آغاز اشغال ایران، کدام گزینه درست است؟

- (الف) هیتلر علی‌رغم پیمان عدم تجاوز با استالین، برق‌آسا به این کشور حمله کرد.
(ب) با حمله ژاپنی‌ها به ناوگان آمریکا در اقیانوس آرام، ایالات متحده آمریکا رسماً به متفقین پیوست.
(پ) نیروهای محور همزمان به شرق اروپا و بالکان هجوم برده و این منطقه را زیر سلطه درآوردند.
(ت) ایتالیا شکست خورد و نیروهای متفقین وارد خاک فرانسه شدند.
- (۱) «ب» و «پ» مقدم بر اشغال ایران و «الف» و «ت» مؤخر از آن رخ داده است.
(۲) فقط «ب» مؤخر از اشغال ایران بوده و سایر رویدادها مقدم بر آن رخ داده است.
(۳) «الف» و «پ» مقدم بر اشغال ایران و «ب» و «ت» مؤخر از آن رخ داده است.
(۴) «الف» همزمان با اشغال ایران، «ت» مقدم و «ب» و «پ» مؤخر از آن رخ داده است.

۱۸۵۷ «برکناری غلامرضا ازهاری» و «تبعید امام خمینی به ترکیه» در دوره پهلوی، به ترتیب، تحت تأثیر کدام وقایع به وجود آمد؟

- (۱) تظاهرات تاسوعا و عاشورای ۱۳۵۷ - سخنرانی امام خمینی در عاشورای ۱۳۴۲ علیه شاه
 - (۲) ایجاد فضای باز سیاسی در کشور - سخنرانی امام خمینی در عاشورای ۱۳۴۲ علیه شاه
 - (۳) تظاهرات تاسوعا و عاشورای ۱۳۵۷ - سخنرانی امام خمینی در اعتراض به کاپیتولاسیون
 - (۴) ایجاد فضای باز سیاسی در کشور - سخنرانی امام خمینی در اعتراض به کاپیتولاسیون
- ۱۸۵۸- هر کدام از توصیفات زیر در خصوص رویدادهای عصر پهلوی به کدام مورد اشاره دارد؟
- (الف) پس از اعتراض و مخالفت امام خمینی و علمای قم، دولت مجبور به لغو آن شد.

- (ب) این برنامه به همه پرسی گذاشته شد و به تصویب دولت رسید.
- (پ) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی پس از این واقعه مبارزه مسلحانه و ترور سران حکومت پهلوی را محور کار خود قرار دادند.
- (ت) از اعضای سابق جبهه ملی و مخالف رژیم پهلوی بود و برای جلوگیری از پیروزی انقلاب به نخست‌وزیری منصوب شد.

- (۱) اصول انقلاب سفید - تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی - تبعید امام خمینی - حسنعلی منصور
 - (۲) تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی - اصول انقلاب سفید - قیام پانزده خرداد - حسنعلی منصور
 - (۳) اصول انقلاب سفید - تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی - قیام پانزده خرداد - شاپور بختیار
 - (۴) تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی - اصول انقلاب سفید - تبعید امام خمینی - شاپور بختیار
- ۱۸۵۹ در کدام گزینه علت انتساب نخست‌وزیران نام برده شده به این منصب درست بیان شده است؟

- (۱) انجام و اجرای اصلاحات: امیر اسدالله علم
- (۲) اجرای سیاست آشتی ملی: جمشید آموزگار
- (۳) کاستن از سرعت و حرکت انقلاب: شریف‌امامی
- (۴) جلوگیری از پیروزی انقلاب: ارتشبد غلامرضا ازهاری

۱۸۶۰ کدام مورد درباره اولین مرحله علنی و آغاز مبارزه امام خمینی با رژیم پهلوی درست است؟

- (۱) از دیدگاه امام، تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی، استقلال ایران را تضعیف می‌کرد.
- (۲) امام خمینی پس از رایزنی با علمای بزرگ قم بعد از مخالفت با تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی، دولت را مجبور به لغو آن کردند.
- (۳) امام خمینی اساس تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی را قبول داشتند، اما حضور بهائیان را موجب تضعیف اسلام می‌دانستند.
- (۴) امام خمینی و تعدادی از علما از شاه درباره تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی توضیح خواستند، اما با مخالفت آمریکا مواجه شدند.

۱۸۶۱- کدام موارد درباره سازمان مجاهدین خلق نادرست است؟

- (الف) گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی بودند که فعالیت سیاسی را کنار گذاشتند.
- (ب) بعد از قیام ۱۵ خرداد به مبارزه مسلحانه روی آوردند.
- (پ) از همان ابتدا با الهام از افکار مارکسیستی به مبارزه مسلحانه روی آوردند.
- (ت) یکی از اعضای این گروه حسنعلی منصور را ترور کرد.

- (۱) الف - ب (۲) ب - پ (۳) پ - ت (۴) الف - ت

۱۸۶۲- هر یک از موارد «تمایل به مارکسیسم - بر پا کردن حکومت اسلامی - ترور حسنعلی منصور» به ترتیب مربوط به کدام یک از گروه‌های مسلحانه است؟

- (الف) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی (ب) حزب ملل اسلامی (پ) سازمان مجاهدین خلق (ت) سازمان چریک‌های فدایی خلق
- (۱) پ - ب - الف (۲) الف - ت - ب (۳) ت - پ - الف (۴) پ - ب - ت

۱۸۶۳- کدام مورد درباره اهداف برنامه‌های اصلاحی آمریکا در ایران بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، درست است؟

- (الف) حفظ حکومت پهلوی و تداوم سلطه آمریکا
- (ب) مقابله با نفوذ شوروی در ایران
- (پ) ایجاد و تقویت ساختارهای اقتصادی و سیاسی
- (ت) نفوذ غرب‌گرایان در ایران
- (۱) الف - ب (۲) ب - ت (۳) پ - ب (۴) الف - ت

۱۸۶۴- کدام گزینه در خصوص رویدادهای تاریخ معاصر ایران - قبل از تبعید امام خمینی به ترکیه - درست است؟

- (۱) امام خمینی در پی اعتراض مردم و علمای نجف، پس از تحمل ده ماه زندان و حصر، دوباره در تهران به مبارزه علیه رژیم پهلوی و اسرائیل ادامه دادند.
 - (۲) امام خمینی در سخنرانی نوروز ۱۳۴۲ در مدرسه فیضیه قم، تقیه و سکوت در مقابل شاه را حرام اعلام کردند.
 - (۳) امام خمینی در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ در قم سخنرانی پرشوری در مخالفت با کاپیتولاسیون و مغایرت آن با استقلال کشور، ایراد کردند.
 - (۴) در عصر عاشورای ۱۳۴۲، با وجود محدودیت‌های امنیتی، امام خمینی در قم طی سخنرانی‌ای شخص شاه را مورد خطاب قرار دادند.
- ۱۸۶۵- کدام عبارت درباره اصول شش‌گانه انقلاب سفید، تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی و مبارزه امام خمینی با آن‌ها درست است؟
- (الف) این اصول در بهمن ۱۳۴۱ به همه‌پرسی گذاشته شد و مورد استقبال دولت‌های آمریکا، شوروی و انگلیس قرار گرفت.
- (ب) از دیدگاه امام، تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در دولت می‌شد.
- (پ) امام خمینی و تعدادی از علما نخست از شاه درباره انقلاب سفید توضیح خواستند که با واکنش مثبت شاه روبه‌رو شدند.
- (ت) تمامی مراجع دینی به دعوت امام خمینی همه‌پرسی انقلاب سفید را تحریم کردند و در تهران و قم تظاهرات گسترده‌ای بر پا شد.

- (۱) الف - ب (۲) پ - ت (۳) الف - پ (۴) پ - ت

۱۸۶۶- کدام مورد درباره علی شریعتی و مبارزات وی درست است؟

- (الف) به مبارزه فرهنگی علیه رژیم پهلوی اعتقاد داشت.
- (ب) سازمان چریک‌های فدایی خلق تحت تأثیر اندیشه‌های او شکل گرفت.
- (پ) به مبارزه مسلحانه علیه رژیم پهلوی باور داشت.
- (ت) نقش مهمی در طرد اندیشه‌های مارکسیستی و گرایش نسل جوان به اسلام داشت.

- (۱) الف - ت (۲) الف - ب (۳) ب - پ (۴) پ - ت

۳۲- گزینه ۱» در تعریف علم تاریخ داریم: علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جوامع می‌پردازد (ت) و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی می‌کند (ب). هدف علم تاریخ، آگاهی از تمام ابعاد زندگانی اجتماعی گذشته انسان است (الف). براساس ترتیب خواسته‌شده در صورت سوال، عبارات (ت - الف) یا (ب - الف) درست‌اند که در گزینه‌ها فقط (ت - الف) را داریم.

۳۳- گزینه ۳» تاریخ‌نگاری از قرن پنجم قبل از میلاد در یونان باستان (درستی «الف») و با ظهور هرودت آغاز شد.

بررسی عبارت‌های نادرست: (ب) اولین کتاب تألیف‌شده تاریخی؛ بیشتر شرح جنگ‌های یونان و ایران (نه روم) است. (پ) تاریخ‌نگاری با ظهور هرودت آغاز شد و بعداً پس از هرودت، دیگر نویسندگان یونانی و سپس رومی فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.

۳۴- گزینه ۴» در تاریخ‌نگاری نوین، علم تاریخ صرفاً به شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود، بلکه همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و هنری جوامع گذشته را در بر می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) در شیوه تاریخ‌نگاری نوین، علاوه بر شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان، ابعاد گوناگون جامعه نیز بررسی می‌شود. (۲) دوری از داستان‌پردازی از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین است. (۳) تاریخ‌نگاری نوین علاوه بر ثبت و نقل رویدادهای گذشته، زمینه‌ها و علل‌ها و آثار وقایع را نیز تحلیل می‌کند.

۳۵- گزینه ۱» تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد.

۳۶- گزینه ۱» آیه ۱۷۶ سوره اعراف به کارکرد «منبع شناخت و تفکر» تاریخ اشاره دارد.

۳۷- گزینه ۱» در عبارت‌های «الف» و «پ» منظور از واژه تاریخ، مجموعه حوادث و رویدادهایی است که در گذشته بر سر مردم ایران و مردم هند باستان در دوره تمدن سند، گذشته است.

بررسی عبارت‌های نادرست: (ب) تاریخ در معنای «تعیین روز، ماه و سال» یا همان تقویم روزشمار یا سالانه به کار رفته است. (ت) تاریخ در معنای «علم مطالعه و تحلیل رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک» به کار رفته است.

۳۸- گزینه ۴» مرحله سوم پژوهش تاریخی شناسایی منابع است. پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق دو کار اساسی دارد: او باید میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی کند، مثلاً بررسی می‌کند که نویسندگان منابع چه کسانی بوده‌اند، چه گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی داشته‌اند، آیا خود شاهد واقعه بوده‌اند یا از زبان دیگران حوادث را نقل کرده‌اند. (درستی عبارت «ب»)

او همچنین باید از اصالت سند و جعلی‌نبودن آن مطمئن شود که یکی از راه‌های مورد کاربرد، استفاده از تحقیقات علوم تجربی است. (درستی عبارت «ت»)

بررسی عبارت‌های نادرست: (الف) پژوهشگر در مرحله سوم پژوهش باید از اصالت سند و جعلی‌نبودن آن مطمئن شود. (پ) مورخان در مرحله پنجم یعنی مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات، به دنبال بازسازی وقایع گذشته با استفاده از شواهد موجود هستند.

۳۹- گزینه ۲» ابتدا مشخص می‌کنیم هر کدام از موارد «الف» و «ب» به کدامیک از مراحل پژوهش در تاریخ اشاره دارد:

الف) ← مرحله ششم: گزارش یافته‌های پژوهش

ب) ← مرحله سوم: شناسایی منابع

در مرحله آخر یا ششم، پژوهشگر نتایج و یافته‌های تحقیق را استخراج و در قالب گزارش علمی یعنی کتاب، مقاله، سخنرانی، گزارش و ... ارائه می‌کند.

در مرحله سوم نیز، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را بررسی می‌کند. مثلاً گرایش‌های مؤلف و این‌که او شاهد واقعه بوده یا آن را از زبان دیگران نقل کرده، دقت و صداقت او هم‌چنین اصالت اسناد بررسی می‌شود.

۲۳- گزینه ۴» زمانی که از واژه تاریخ برای مطالعه و تحلیل رویدادهای گذشته، براساس شواهد و مدارک، استفاده می‌شود، «تاریخ» به عنوان علم و روش علمی به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) و **(۲)** منظور از تاریخ «مجموعه حوادث و رویدادهایی است که فرد یا جامعه از سر گذرانده است»؛ **(۳)** منظور از تاریخ، تعیین روز و ماه و سال است.

۲۴- گزینه ۳» **بررسی عبارت نادرست: (ب)** ارزیابی منابع و نویسندگان آن‌ها در مرحله سوم یعنی شناسایی منابع انجام می‌شود.

۲۵- گزینه ۳» دامنه شناخت و آگاهی تاریخی فقط به گذشته محدود نمی‌شود، بلکه به درک زمان حال و ترسیم مسیر آینده کمک می‌کند؛ زیرا رویدادهای تاریخی اگرچه در زمان معینی در گذشته به وقوع پیوسته‌اند، اما آثار و پیامدهای این رویدادها، گذشته، حال و آینده را به هم پیوند می‌دهد.

۲۶- گزینه ۲» تاریخ‌نگاری سنتی به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پردازد، اما به بررسی علت‌ها و نتایج حوادث تاریخی اهمیت چندانی نمی‌دهد.

۲۷- گزینه ۲» **بررسی عبارت‌های نادرست: (الف)** پس از انتخاب موضوع، پژوهشگر باید سؤالات تحقیق را تدوین کند. (ت) تحلیل و تفسیر اطلاعات پیش از ارائه نتایج انجام می‌گیرد.

۲۸- گزینه ۱» برخی از مورخان درباری در گذشته به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و از آن‌ها در ثبت و نگارش رویدادها استفاده می‌کردند؛ پس این مورد جزء ویژگی‌های تاریخ‌نگاری سنتی محسوب می‌شود. در تاریخ‌نگاری نوین نیز، اسناد یکی از منابع معتبر مورد استفاده مورخ است و اسناد دولتی بخشی از آن را پوشش می‌دهد؛ پس می‌توان گفت «استفاده از اسناد دولتی» ویژگی هر دو تاریخ‌نگاری است. (درستی عبارت «الف»)

ویژگی بارز و مشخص تاریخ‌نگاری سنتی بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان و شروع جنگ‌هاست. در تاریخ‌نگاری نوین نیز علاوه بر شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی به همه ابعاد زندگی جوامع گذشته پرداخته می‌شود؛ پس می‌توان گفت «شرح حوادث سیاسی و امور نظامی» ویژگی مشترک هر دو تاریخ‌نگاری است. (درستی عبارت «ب»)

بررسی عبارت‌های نادرست: (پ) یکی از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین که تاریخ‌نگاری سنتی فاقد آن است، بررسی زمینه‌ها، علل‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی از جمله جنگ‌ها و تجزیه و تحلیل آن‌هاست. (ت) یکی دیگر از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین که تاریخ‌نگاری سنتی به آن توجه ندارد، توجه به همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و هنری جوامع گذشته علاوه بر نقل حوادث سیاسی و نظامی و اقدامات فرمانروایان است.

۲۹- گزینه ۴» برخی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) وقایع‌نگاران فقط به شرح زندگی و اقدامات فرمانروایان می‌پرداختند و به سایر وجوه حیات جامعه توجه چندانی نداشتند. **(۲)** برخی از وقایع‌نویسان (نه همه آن‌ها) به عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند و آنان را در مسافرت‌ها و جنگ‌ها همراهی می‌کردند. **(۳)** استفاده از یافته‌های سایر علوم، از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین است، نه وقایع‌نگاری‌های کهن.

۳۰- گزینه ۴» منابع دست دوم یا فرعی به همه تحقیقاتی گفته می‌شود که بر پایه منابع دست اول پدید آمده‌اند. سنگ‌نوشته داریوش در بیستون منبع دست اول و اصلی محسوب می‌شود و در این گزینه به هیچ منبع یا پژوهشی که براساس اطلاعات این سنگ‌نوشته انجام شده باشد، اشاره نشده است.

۳۱- گزینه ۲» **بررسی سایر گزینه‌ها: (۱)** اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش بوده است. **(۳)** رواج و رونق ادبیات و فلسفه تأثیر مهمی بر شکوفایی علم تاریخ داشته است (نه برعکس) **(۴)** تاریخ‌نگاری با ظهور هرودت آغاز شد و پس از او نویسندگان یونانی و رومی فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.

۱۳۴۶- گزینه ۳: **بررسی عبارت‌های نادرست:** (ب) آنان تفسیر کتاب مقدس را حق انحصاری خود می‌شمردند و اجازه نمی‌دادند که این کتاب جز به زبان لاتین به زبان‌های دیگری ترجمه و منتشر شود. (پ) از پول اعتراف گناهکاران (رسم بخشش گناهان) برای امور عام‌المنفعه استفاده می‌کردند.

۱۳۴۷- گزینه ۴: (الف) صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی، شهر بیت‌المقدس و چند شهر دیگر در منطقه شام در سواحل شرقی مدیترانه را تصرف کردند. (ب) فتودال‌ها کلیه حقوق مخصوص پادشاهان را دارا بودند، اما در قلعه‌های عظیم که به مثابه پایتخت آن‌ها به شمار می‌رفت، زندگی می‌کردند و شهری را به عنوان پایتخت انتخاب نمی‌کردند. (پ) جنگ‌های صلیبی در سال‌های ۴۹۰ تا ۶۹۰ ق. و انقراض حکومت فاطمیان در سال ۵۶۷ ق. اتفاق افتاد، تسلط ازبکان بر ماوراءالنهر در اوایل قرن دهم هجری، فتح قسطنطنیه توسط ترکان عثمانی در سال ۸۵۷ ق. و تأسیس حکومت گورکانیان هند توسط بابر در سال ۹۳۲ ق. رخ داد. (ت) پادشاهان و فتودال‌ها به منظور کاهش مشکلات اقتصادی و اجتماعی قلمرو خود، تلاش می‌کردند تا مردم را تشویق کنند که برای شرکت در جنگ‌های مذهبی راهی سرزمین‌های دوردست شوند.

۱۳۴۸- گزینه ۳: **بررسی عبارت‌های نادرست:** (الف) شارلمانی بخش اعظم اروپای غربی و مرکزی را تحت سلطه خود درآورد. (پ) شارلمانی نهاد اداری کومس یا کنت را که در دوران امپراتوری روم وجود داشت، احیا کرد.

۱۳۴۹- گزینه ۴: تمامی عبارات‌ها درست‌اند.

۱۳۵۰- گزینه ۳: **بررسی عبارت‌های نادرست:** (الف) و (پ) جزء ویژگی‌های خاص و حائز اهمیت قسطنطنیه به عنوان پایتخت بیزانس است.

۱۳۵۱- گزینه ۱: **بررسی عبارت‌های نادرست:** (ب) به کشاورزان آزادی که بدهکار بودند، سرف گفته می‌شد. (ت) واسال‌ها به ارباب خود (فتودال‌ها) سوگند وفاداری یاد می‌کردند و موظف بودند که هنگام جنگ او را یاری دهند.

۱۳۵۲- گزینه ۳: در زمان شاه‌عباس یکم سرتاسر ایران از غزنه و قندهار در شرق تا عراق و عتبات عالیات در غرب جزء قلمرو حکومت صفوی بود (درستی (ب)). آلپ ارسلان در ملازگرد بر امپراتوری روم شرقی پیروز شد و آسیای صغیر را تصرف کرد. در آن زمان، قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافت (درستی (پ)).

بررسی عبارت‌های نادرست: (الف) قلمرو شارلمانی شامل اروپای غربی و مرکزی بود. (ت) قلمرو داریوش یکم از غرب و شمال غرب هند (بخش شرقی قلمرو هخامنشیان) تا سارد و ملطیه (آسیای صغیر) در غرب بود. کورش بزرگ به هند لشکر کشی نکرد.

۱۳۵۳- گزینه ۲: نظام سیاسی-اداری که داریوش یکم ایجاد کرد به دو بخش تشکیلات اداری مرکزی و تشکیلات استانی یا ساتراپی تقسیم می‌شد. استان‌ها یا ساتراپی‌ها یا شهری‌ها توسط ساتراپ‌ها یا شهرباها اداره می‌شدند. در زمان هخامنشیان، مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهری‌ها بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار داشت. مسئول بازرسی و مأموران تحت فرمان او به عنوان چشم و گوش شاه معروف بودند. آن‌ها به طور منظم به بخش‌های مختلف قلمرو سر می‌کشیدند.

شارلمانی برای اداره قلمرو خود نهاد اداری امپراتوری روم موسوم به کنت یا کومس را احیا کرد. کنت‌ها به عنوان نماینده پادشاه مناطق مختلف امپراتوری فرانک‌ها را اداره می‌کردند. شارلمانی هم‌چنین برای نظارت دقیق بر عملکرد کنت‌ها مأموران ویژه‌ای برگزید که مستقیماً به پادشاه گزارش می‌دادند. پس کنت و شهر مسئولیت اداره مناطق را بر عهده داشتند.

۱۳۵۴- گزینه ۳: زمینداری اقطاع که از دوره آل بویه در ایران رواج داشت، در عصر سلجوقی نیز به تدبیر خواجه نظام‌الملک گسترش یافت. اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی (غیرنظامی) گفته می‌شد.

۱۳۳۵- گزینه ۳: قسطنطنیه به سبب برخورداری از موقعیت جغرافیایی و ارتباطی ویژه و داشتن باروهای دفاعی مستحکم، برای امپراتوری روم شرقی پایگاه مهمی بود.

۱۳۳۶- گزینه ۴: در نیمه نخست قرون وسطا به دلیل افول شهرها، فعالیت‌های علمی و فرهنگی کساد و بی‌رونق شد. در نیمه دوم قرون وسطا به‌ویژه بعد از جنگ‌های صلیبی، نیاز به علم و آموزش بیشتر شد.

۱۳۳۷- گزینه ۱: **بررسی عبارت‌ها:** (الف) حربه تفتیش عقاید یا انکیزیسیون (ب) بیرون‌راندن صلیبیان از آخرین پایگاهشان در شام (پ) درخواست کمک امپراتور روم شرقی (ت) غلفت حکومت سلجوقی و اختلاف و دشمنی‌هایی که میان خلافت‌های فاطمیان و عباسیان.

۱۳۳۸- گزینه ۲: در زمان آلپ ارسلان، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد (۴۶۳ ق.) رخ داد، سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱) سلطان محمد فاتح در سال ۱۴۵۳ م. (قرن ۱۵ میلادی) قسطنطنیه را فتح کرد. ۲) اختلافات مذهبی با کلیسای قسطنطنیه از دلایل مشترک میان تصرف مصر و شام در قرن نخست هجری بود. ۳) زمانی که خسرو پرویز به بیزانس گریخت، (قرن ششم میلادی) امپراتوری روم به روم غربی و شرقی تقسیم شده بود. (قرن پنجم میلادی)

۱۳۳۹- گزینه ۳: در سده‌های ۱۱ و ۱۲ م. اختلاف و درگیری شدیدی میان پاپ و امپراتور آلمان (امپراتور مقدس روم) بر سر «انتصاب اسقف‌ها و اعطای حلقه و عصای اسقفی» به وجود آمد.

۱۳۴۰- گزینه ۲: «افزایش ثروت»، «رونق شهرهای اروپایی» و «رشد جمعیت شهری» از جمله علل افزایش نیاز به علم و آموزش در قرون وسطا است.

۱۳۴۱- گزینه ۳: در نخستین جنگ صلیبی مسیحیان شهر بیت‌المقدس و چند شهر دیگر منطقه شام در سواحل شرق مدیترانه را تصرف کردند و ساکنان مسلمان و یهودی آن شهر را از دم تیغ گذراندند. جنگ‌های صلیبی با پیروزی مسلمانان و بیرون‌راندن صلیبیان از آخرین پایگاهشان در سواحل شام به پایان رسید.

۱۳۴۲- گزینه ۲: **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱) پس از شارلمانی اتفاق افتاده است. ۲) شارلمانی همچون پدر و نیای خود با پاپ متحد شد و از او حمایت کرد. ۳) قلمرو تحت فرمان شارلمانی بسیار وسیع بود. او بخش اعظم اروپای غربی و مرکزی را تحت سلطه خود داشت.

۱۳۴۳- گزینه ۴: **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱) در قرن ۱۱ م. به دلیل ضعف و اختلافات داخلی حاکمان مسلمان در اندلس، مسیحیان توانستند بخش‌های وسیعی از آن سرزمین را به تصرف خود درآورند. ۲) سال ۱۲۹۱ م. یعنی قرن ۱۳ ۳) در سده‌های ۱۱ و ۱۲ م. اختلاف و درگیری شدیدی میان پاپ و امپراتور آلمان بر سر انتصاب اسقف‌ها و اعطای حلقه و عصای اسقفی به وجود آمد.

۱۳۴۴- گزینه ۴: **بررسی عبارت‌های نادرست:** (الف) در سده‌های ۱۱ و ۱۲ م. اختلاف و درگیری شدیدی میان پاپ و امپراتوری آلمان به وجود آمد. (ب) مدرسه‌های حقوق و طب از نخستین مراکز آموزش عالی اروپایی بودند که در قرن ۱۱ م. در ایتالیا گشایش یافتند.

۱۳۴۵- گزینه ۳: با تهاجم ژرمن‌ها، تعلیم و تربیت و فعالیت‌های فرهنگی از رونق افتاد و بیشتر مدارس تعطیل شد. حمله مغول‌ها نیز منجر به قتل و مهاجرت اندیشمندان و عالمان، تخریب و تعطیلی مدارس، کتابخانه‌ها و مساجد شد و رکود علمی و ادبی در پی داشت. **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱) افول شهرنشینی از نتایج هر دو حمله است، اما گسترش روستائیشینی از نتایج حمله ژرمن‌هاست. در ایران و آسیای هم روستائیشینی و هم شهرنشینی در اثر تهاجم مغول دچار افول شد، زیرا جمعیت بسیاری از مردم شهرها و روستاها کشته شدند. ۲) هجوم مغول موجب نابودی خلافت عباسی شد که در آن زمان چندان قدرتمند نبود و محدود به بغداد شده بود. امپراتوری روم غربی نهاد سیاسی بودند، نه مذهبی و کلیسا قدرت مذهبی امپراتوری بود. ۳) هر دو تهاجم موجب رکود تجارت شد، اما قلمرو پهناور مغولان و تشکیل حکومت قدرتمند ایلخانان موجب انسجام سیاسی شد که از نتایج آن فراهم‌شدن زمینه تجارت بین‌المللی بود، اما تهاجم ژرمن‌ها چنین پیامدی به همراه نداشت.

۱۷۰۵- گزینه ۲ زمانی که کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ انجام شد، سید ضیاءالدین طباطبایی به نخست‌وزیری منصوب شد و رضاخان به عنوان فرمانده ارتش، لقب سردار سپه گرفت. پس از آن سید ضیاء استعفا کرد و رضاخان در مقام وزیر جنگ بر قدرت خود افزود. رضاخان از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ ش. وزیر جنگ بود. سپس احمدشاه و مجلس رضاخان را به نخست‌وزیری منصوب کردند و احمدشاه بلافاصله به اروپا رفت. در این دوران، رضاشاه شورش شیخ خزعل و برخی شورش‌های پراکنده دیگر را سرکوب کرد. دوران نخست‌وزیری رضاخان از سال ۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴ بود. رضاشاه در سال ۱۳۰۴ به پادشاهی رسید.

۱۷۰۶- گزینه ۲ پس از پایان جنگ جهانی اول از نظر انگلیسی‌ها بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خود دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند، به همین علت رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

۱۷۰۷- گزینه ۱ هم‌زمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که هم‌چنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی کشور یادشده بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند.

۱۷۰۸- گزینه ۴ مربوط به بعد از رسیدن به پادشاهی (بعد از سال ۱۳۰۴) است.

۱۷۰۹- گزینه ۱ در مهرماه ۱۳۰۷ مأموران شهربانی به منزل آیت‌الله مدرس هجوم بردند و او را به خوف تبعید کردند.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۲ و ۳ شهادت شیخ فضل‌الله نوری و از دنیا رفتن آیت‌الله آخوند خراسانی مربوط به دوران احمدشاه قاجار است. ۴ مربوط به آذرماه ۱۳۱۶ است.

۱۷۱۰- گزینه ۱ رضاخان نخست برای رسیدن به اهدافش پیشنهاد کرد که به جای حکومت سلطنتی، نظام جمهوری در کشور برقرار شود.

۱۷۱۱- گزینه ۴ **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱ احداث راه‌آهن سراسری از دوره رضاشاه آغاز شد. ۲ پیشنهاد صاحب‌نظران احداث خط از شرق به غرب بود. ۳ مسیر شرق به غرب باعث دسترسی دشمنان انگلیس به هندوستان می‌شد.

۱۷۱۲- گزینه ۴ باور برخی روشنفکران این بود که در سایه امنیت اولیه و سرکوب‌های رضاشاه می‌توان برنامه‌هایی را جهت اصلاح برخی امور در ایران پیاده کرد.

۱۷۱۳- گزینه ۲ آبرون سایید پس از آماده کردن رضاخان برای انجام کودتا، به تهران آمد و به احمدشاه چنین القا کرد که حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران برای حفظ کشور و سلطنت ضروری است. **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱ ملاقات آبرون سایید در قزوین با رضاخان بود، نه سید ضیاء. ۳ انتقال قدرت از قاجار به پهلوی بیش از چهار سال و پس از پیروزی کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ش. انجام شد. ۴ رضاخان (نه آبرون سایید)، با کمک نیروهای قزاق، تهران را تسخیر کرد. به بیان دیگر، آبرون سایید فقط یکی از طراحان کودتا بود و کودتا را رضاخان اجرا کرد.

۱۷۱۴- گزینه ۱ **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۲ آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری سوء استفاده از نام آزادی و مشروطه را وسیله‌ای برای افزایش نفوذ غرب و غرب‌گرایان سکولار در اداره کشور می‌دانست. آیت‌الله مدرس نظام جمهوری را ابزاری برای رسیدن رضاخان به قدرت می‌دانست. ۳ رضاخان در سمت وزارت جنگ با دسیسه‌چینی و حمایت انگلستان موقعیت خود را تثبیت کرد. ۴ سفر احمدشاه به اروپا، اوضاع و شرایط داخلی را برای برداشتن قدم نهایی برای رسیدن به سلطنت آماده کرد.

۱۷۱۵- گزینه ۴ رضاشاه پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس‌جمهور آن کشور، به تقلید از او به مبارزه با همه سنت‌های اسلامی پرداخت. از جمله: برداشتن چادر از سر زنان، دستور به کنارگذاشتن لباس روحانیت، تعطیلی دفترخانه‌های شرعی، ممنوع شدن دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی، غدن شدن عزاداری سیدالشهدا و جلوگیری از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی

۱۷۱۶- گزینه ۴ **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱ با هر دو مورد رابطه مستقیم داشت: هر چه ارتش قوی‌تر شد، قدرت رضاشاه برای سرکوب قیام‌ها و مخالفان حکومت هم افزایش می‌یافت و در نتیجه فضای رعب و وحشت بیشتری ایجاد شد. ۲ تغییر سلطنت در ایران مورد تأیید برخی از روشنفکران بود، نه همه آن‌ها. ۳ با هر دو مورد رابطه مستقیم داشت: دستگاه حکومتی اگر چه توانست با برقراری نظم و انضباط، زمینه توسعه را به وجود آورد، ولی هم‌زمان باعث شد شاه قدرت و نفوذ بی‌سابقه‌ای در اداره کشور پیدا کند.

۱۷۱۷- گزینه ۴ در اوایل قرن بیستم سیاستمداران انگلیسی برنامه تغییر سلطنت در ایران را پیگیری می‌کردند. دلایل تغییر سلطنت در ایران به شرح زیر است: ۱- بیم از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران ۲- قرارگرفتن ایران در مسیر ارتباطی هندوستان و اروپا و جابه‌جایی کالا در این مسیر با هزینه کمتر ۳- پی‌بردن به اهمیت نفت در مبادلات جهانی ۴- تولید انبوه کشورهای اروپایی بعد از انقلاب صنعتی و مورد توجه بودن بازارهای ایران برای انگلستان ۵- ترس از پیروزدن قیام‌های مستقل مردمی در ایران ۶- هزینه بالای نگهداری نیرو در ایران و جهان ۷- مورد اعتماد نبودن خاندان قاجار با وجود بی‌کفایتی و فساد و نفرت مردم از این خاندان ۸- بی‌نتیجه‌ماندن قرارداد ۱۹۱۹.

۱۷۱۸- گزینه ۳ با توجه به توضیحات کتاب در خصوص «استعمار نو» که از آغاز سلطنت پهلوی شکل گرفت، دشمن از طریق مسئولان وابسته به بیگانه، اقتصاد و جامعه را به گونه‌ای معماری می‌کنند که منافع و خواست استعمارگران را تأمین کند. از آن‌جا که یک‌شکل کردن لباس و کشف حجاب از اقدامات رضاشاه است و بر طبق توضیحات کتاب، این دوره، دوره استعمار نو است؛ پس این اقدامات طراحی بیگانگان و به نفع آن‌ها بوده است! **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱ سید حسن مدرس یکی از سرسخت‌ترین مخالفان رضاشاه در دوران نخست‌وزیری و سلطنت وی و نیز از مخالفان جدی استعمار بود که در دوران سلطنت (نه نخست‌وزیری) رضاشاه به خوف تبعید شد و بعد از چند سال در کاشمر مسموم شد و به شهادت رسید. ۲ آغاز سلطنت پهلوی در واقع فصل جدیدی از تاریخ ایران است که به استعمار نو شهرت دارد، بنابراین می‌توانیم استدلال کنیم که تا قبل از آن، دشمنان خارجی ایران در قالب استعمار قدیم (حضور مستقیم نیروهای نظامی) اهدافشان را در ایران دنبال می‌کردند. ۴ در استعمار نو، ارتش و تجهیزات نظامی دشمن دیده نمی‌شود، بلکه مسئولانی که زمام امر را در دست دارند، وابسته به قدرت‌های مستکبر هستند و اقتصاد، فرهنگ و جامعه را به گونه‌ای معماری می‌کنند که منافع و خواست استعمارگران را تأمین کنند.

۱۷۱۹- گزینه ۲ رضاشاه در ۱۳۰۴ ش. به پادشاهی رسید. موارد «الف» و «ت» به رویدادهای قبل از پادشاهی رضاخان اشاره دارد.

۱۷۲۰- گزینه ۲ **بررسی عبارت‌های نادرست:** ب) مدرس در سال ۱۳۰۷ به خوف تبعید شد و پس از چند سال، او را از خوف به کاشمر بردند. (این عبارت از لحاظ زمانی در دوره سلطنت رضاشاه قرار می‌گیرد اما نادرستی محتوایی دارد.) ت) در آذر ۱۳۰۴ مجلس مؤسسان با نطق رضاخان افتتاح شد؛ بنابراین افتتاح این مجلس پیش از به سلطنت رسیدن رضاشاه است.

۱۷۲۱- گزینه ۲ بی‌نتیجه‌ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم، به‌خصوص بعد از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند؛ در نتیجه مأموران انگلستان در ایران تصمیم گرفتند تا شخص مورد اعتماد خود را به حکومت برسانند تا از طریق او بتوانند به صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند. دولت انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، درصدد تغییر حکومت ایران برآمد و به این منظور برنامه یک کودتا را طرح‌ریزی و اجرا کرد.

۱۷۲۲- گزینه ۴ **بررسی عبارت‌های نادرست:** ب) مه‌ه سیاسی کودتای ۱۲۹۹، سید ضیاء بود. ت) فرمانده نیروهای قزاق رضاخان بود.

۱۷۲۳- گزینه ۴ **بررسی عبارت‌های نادرست:** ب) رضاخان پ) آبرون سایید

۱۷۲۴- گزینه ۲ **بررسی عبارت‌های نادرست:** الف) انگلیس تا قبل از تأسیس حکومت پهلوی، نیروهایش را به طور مستقیم در ایران (و نیز در دیگر نقاط جهان) نگه می‌داشت که به دلیل هزینه‌بر بودن این کار، به فکر استفاده از نظامیان دست‌نشانده با هزینه کمتر افتاد. پ) بی‌نتیجه‌ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم پس از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند.

۱۷۲۵- گزینه ۲ **بررسی عبارت‌ها:** الف) دوره نخست‌وزیری ب) دوره وزارت جنگ پ) دوره پادشاهی